

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/58743> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Brink, Yannick Nelson van den

Title: Voorlopige hechtenis in het Nederlandse jeugdstrafrecht : wet en praktijk in het licht van internationale en Europese kinder- en mensenrechten

Date: 2018-01-25

Voorlopige hechtenis in het Nederlandse jeugdstrafrecht

*Wet en praktijk in het licht van internationale en
Europese kinder- en mensenrechten*

Voorlopige hechtenis in het Nederlandse jeugdstrafrecht

*Wet en praktijk in het licht van internationale en
Europese kinder- en mensenrechten*

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van
de graad van Doctor aan de Universiteit Leiden,
op gezag van Rector Magnificus prof. mr. C.J.J.M. Stolker,
volgens besluit van het College voor Promoties
te verdedigen op donderdag 25 januari 2018
klokke 16.15 uur

door

Yannick Nelson van den Brink

geboren te Utrecht

in 1987

Promotoren: prof. mr. T. Liefwaard
prof. mr. drs. M.R. Bruning

Promotiecommissie: prof. mr. J.H. Crijns
prof. dr. M.M. Boone
prof. dr. P.H. van der Laan (Vrije Universiteit Amsterdam)
prof. mr. E.M. Mijnaerends
prof. dr. J. Put (Katholieke Universiteit Leuven, België)

Lay-out: AlphaZet prepress, Waddinxveen

© 2018 Y.N. van den Brink

ISBN 978 90 1314 683 7
e-ISBN 978 90 1314 684 4 (e-book)

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Er is naar gestreefd in deze uitgave zorgvuldig om te gaan met beeldrechten. Wie desondanks meent rechten te kunnen laten gelden, kan zich richten tot de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoudsopgave

OVERZICHT FIGUREN, TABELLEN EN SCHEMA'S	XVII
LIJST MET AFKORTINGEN	XIX
DEEL I INTRODUCTIE	1
1 INLEIDING TOT HET ONDERZOEK	3
1.1 Aanleiding tot het onderzoek	3
1.2 Voorlopige hechtenis van minderjarigen in Nederland	4
1.3 De complexiteit van de voorlopige hechtenisbeslissing	7
1.4 Gebrek aan kennis over de voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken	8
1.5 Centrale vraagstelling en doel van het onderzoek	10
1.6 Verantwoording en methoden van onderzoek	12
1.6.1 Kinder- en mensenrechten als overkoepelend normatief analysekader	14
1.6.1.1 Verantwoording van kinder- en mensenrechten als normatief analysekader	14
1.6.1.2 Concretisering van het analysekader	16
1.6.1.3 Methode: 'desk research'	17
1.6.2 Analyse van Nederlandse wet- en regelgeving	19
1.6.3 Analyse van de Nederlandse praktijk	20
1.6.3.1 Rechterlijke besluitvorming als onderzoeksobject	20
1.6.3.2 Kwalitatief empirisch onderzoek: observaties en interviews	23
1.7 Definities en afbakeningen	26
1.8 Leeswijzer	28
DEEL II KINDER- EN MENSENRECHTELIJK ANALYSEKADER	31
2 HET VERBOD OP ONRECHTMATIGE EN WILLEKEURIGE VRIJHEIDSBENEMING VAN MINDERJARIGEN	33
2.1 Inleiding	33
2.2 Inbreuken op het recht op persoonlijke vrijheid	34
2.2.1 Definitie en reikwijdte van 'vrijheidsbeneming'	34
2.2.2 Vrijheidsbeneming versus vrijheidsbeperking	37

2.3	Internationale waarborgen tegen onrechtmatige en willekeurige vrijheidsbeneming	39
2.3.1	Rechtmatigheid	40
2.3.2	Willekeur	42
2.3.3	Voorlopige hechtenis en artikel 9 IVBPR	43
2.3.4	Voorlopige hechtenis en artikel 37(b) IVRK: uiterste maatregel en zo kort mogelijk	45
2.4	Europese waarborgen tegen onrechtmatige en willekeurige vrijheidsbeneming	47
2.4.1	Een tweeledig rechtmatigheidsvereiste	48
2.4.2	Willekeur	50
2.4.3	Voorlopige hechtenis en artikel 5 EVRM	52
2.4.3.1	‘Redelijke verdenking’	54
2.4.3.2	‘Relevante en voldoende redenen’	56
2.4.3.3	‘Noodzakelijk’	70
2.4.3.4	Publiek belang versus persoonlijke vrijheid verdachte	71
2.4.3.5	‘Redelijke’ duur	72
2.4.3.6	Motivering	73
2.4.4	Voorlopige hechtenis van minderjarigen; uiterste maatregel en zo kort mogelijk	74
2.5	Intermezzo: samenhang tussen internationale en Europese waarborgen	77
2.6	‘Habeas corpus’ als recht van minderjarigen in voorlopige hechtenis	78
2.7	Alternatieven voor vrijheidsbeneming	82
2.7.1	Alternatieven voor voorlopige hechtenis en de eisen van proportionaliteit	83
2.7.2	Vrijheidsbeperking als alternatief voor voorlopige hechtenis	85
2.7.2.1	Vrijheidsbeperking en artikel 12 IVBPR	85
2.7.2.2	Vrijheidsbeperking en artikel 2 Vierde Protocol EVRM	87
2.7.2.3	Rechtswaarborgen bij vrijheidsbeperking nader bezien	89
2.8	Resumé: minimumvoorwaarden voor een rechtmatige en niet-willekeurige toepassing van voorlopige hechtenis ten aanzien van minderjarigen	90
2.9	Tot besluit	93
3	KINDER- EN MENSENRECHTENCONFORME VOORLOPIGE HECHTENISBESLISSINGEN; EEN BESLUITVORMINGSSHEMA	95
3.1	Inleiding	95
3.2	Voorlopige hechtenisbeslissingen; een ‘vijf-stappenplan’ voor de rechter	96

3.2.1	Stap één: 'Redelijke verdenking' van een (ernstig) strafbaar feit?	97
3.2.2	Stap twee: 'Relevante en voldoende redenen' voor voorlopige hechtenis?	99
3.2.3	Stap drie: Noodzakelijkheidstoets; minder ingrijpende alternatieven?	100
3.2.4	Stap vier: Proportionaliteitstoets stricto sensu; een belangenafweging	102
3.2.5	Stap vijf: Redelijkheidstoets; de duur van de voorlopige hechtenis	104
3.3	Intermezzo: de rechterlijke belangenafweging als methode	106
3.3.1	Belangen versus rechten?	108
3.3.2	Belangenafweging als (rationele) beslismethode?	109
3.3.3	Selecteren van belangen	113
3.3.4	Definiëren van belangen	114
3.3.5	Clusteren van belangen	115
3.3.6	Afwegen van belangen	116
3.3.6.1	Het probleem van incommensurabiliteit	117
3.3.6.2	Intrinsieke gewichtsbepaling	118
3.3.6.3	Afstand doen van het (relatieve) weeg-element	122
3.3.7	Resumé	129
3.4	Voorlopige hechtenis van minderjarigen; een belangenafweging conform kinder- en mensenrechten	130
3.4.1	Een ingekaderde belangenafweging	130
3.4.2	De context van de belangenafweging: het jeugdstrafrecht	131
3.4.3	'Relevante' categorieën belangen	135
3.4.3.1	Strafvorderlijke belangen	135
3.4.3.2	Belangen van persoonlijke vrijheid	136
3.4.3.3	Belangen van een eerlijk proces	138
3.4.3.4	Pedagogische belangen van vroegtijdig ingrijpen	140
3.4.4	Voorlopige hechtenis en het 'belang van het kind'	143
3.4.4.1	Het 'belang van het kind' als centrale kinderrechtelijke notie	144
3.4.4.2	Het 'belang van het kind' in het jeugdstrafrecht	146
3.4.4.3	Het 'belang van het kind' bij voorlopige hechtenisbeslissingen	151
3.4.5	Belangenafweging bij voorlopige hechtenisbeslissingen	153
3.4.5.1	Selecteren, definiëren en clusteren van belangen	153
3.4.5.2	Afwegen van belangen	155
3.4.5.3	De uitkomst van de belangenafweging	160

3.5	Tot besluit; een drietal reflecties op het geïntroduceerde beslissingschema	161
3.5.1	Voorlopige hechtenis als vertrekpunt?	162
3.5.2	Een transparant besluitvormingsschema	163
3.5.3	Toepasbaarheid in de nationale context	165
DEEL III WET EN PRAKTIJK IN NEDERLAND		171
4	VOORLOPIGE HECHTENIS VAN MINDERJARIGEN IN NEDERLAND; HET WETTELIJKE KADER	173
4.1	Inleiding	173
4.2	De context; een korte schets van het Nederlandse jeugdstrafrecht	173
4.3	Het instituut van de voorlopige hechtenis	176
4.3.1	Een strafvorderlijk dwangmiddel	177
4.3.2	De 'strafvorderlijke' doelstellingen van voorlopige hechtenis	178
4.3.3	De onschuldpresumptie	179
4.3.4	Proportionaliteit en subsidiariteit	180
4.4	De wettelijke regeling van voorlopige hechtenis van minderjarigen	181
4.4.1	Procedure en termijnen	182
4.4.1.1	Het traject voorafgaand aan de inbewaringstelling	182
4.4.1.2	De inbewaringstelling	183
4.4.1.3	De gevangenhouding en gevangenneming	184
4.4.1.4	Voorlopige hechtenis na aanvang van het onderzoek ter zitting	185
4.4.1.5	Tussentijdse verzoeken om opheffing of schorsing van voorlopige hechtenis	186
4.4.2	Bevel tot voorlopige hechtenis	188
4.4.2.1	Gevallen	188
4.4.2.2	Ernstige bezwaren	189
4.4.2.3	Gronden	190
4.4.2.4	Anticipatiegebod	196
4.4.3	Tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis en schorsing daarvan	196
4.4.3.1	Plaats van tenuitvoerlegging	196
4.4.3.2	Schorsing van tenuitvoerlegging	198
4.4.3.3	Schorsingsvoorwaarden	200
4.4.3.4	Opheffing van de schorsing	202
4.4.4	Motiveringsplicht	203
4.4.5	Verrekening	204
4.5	De voorlopige hechtenis in de context van het jeugdstrafrecht	205

4.5.1	De justitiële jeugdinrichting: beveiliging, opvoeding en resocialisatie	206
4.5.2	Gedragbeïnvloeding door schorsingsvoorwaarden	208
4.5.3	Commune doelstellingen, een pedagogische aanpak	209
4.6	Tot besluit: het wettelijke kader en de 'tweelagige' voorlopige hechtenisbeslissing	210
5	VOORLOPIGE HECHTENIS VAN JEUGDIGEN IN DE PRAKTIJK;	
	KENNIS UIT EERDER ONDERZOEK	213
5.1	Inleiding	213
5.2	Nederlandse voorlopige hechtenispraktijk van minderjarigen in cijfers	213
5.3	Populatiekenmerken van jeugdigen in voorlopige hechtenis	216
5.4	Rechterlijke besluitvorming over voorlopige hechtenis (van jeugdigen)	218
5.4.1	Voorlopige hechtenisbeslissingen in Nederlandse jeugdstrafzaken	219
5.4.2	Voorlopige hechtenisbeslissingen in Nederlandse commune strafzaken	221
5.4.3	Kennis over voorlopige hechtenisbeslissingen in andere jurisdicties	225
5.4.3.1	Voorlopige hechtenisbeslissingen in strafzaken van volwassenen	225
5.4.3.2	Voorlopige hechtenisbeslissingen in jeugdstrafzaken	228
5.5	Uitvoering van (alternatieve) modaliteiten van voorlopige hechtenis in de Nederlandse jeugdstrafrechtspraktijk	232
5.6	Positionering van het onderhavige onderzoek	236
6	METHODEN EN UITVOERING VAN HET EMPIRISCH ONDERZOEK	237
6.1	Inleiding	237
6.2	Toegang	237
6.3	Selectie	239
6.3.1	Selectie rechtbanken	239
6.3.2	Selectie zaken voor observaties	240
6.3.2.1	Kenmerken van de geobserveerde zaken	243
6.3.3	Selectie respondenten voor interviews	245
6.4	Uitvoering van het observatieonderzoek	249
6.5	Uitvoering van de interviews	255
6.6	Data-analyse	260
6.7	Methodologische reflecties	262
6.7.1	Kwaliteitscriteria	263
6.7.2	Strategieën om de methodologische kwaliteit te versterken	265
6.7.3	Methodologische beperkingen van het onderzoek	268

6.8	Ethische (en juridische) dilemma's: transparantie versus vertrouwelijkheid	269
6.9	Tot besluit: ontwikkelingen in de rechtspraak tijdens het onderzoek	270
7	RECHTERLIJKE BESLUITVORMING OVER VOORLOPIGE HECHTENIS VAN MINDERJARIGE VERDACHTEN IN NEDERLAND	273
7.1	Inleiding	273
7.2	Werkproces van de rechter-commissaris en raadkamer	273
7.2.1	Welke rechters beslissen over voorlopige hechtenis van minderjarigen?	274
7.2.2	Vorbereiding van voorgeleiding en raadkamerzitting	276
7.2.3	Gang van zaken ter voorgeleiding en raadkamerzitting	279
7.2.4	Proces van besluitvorming	282
7.2.5	Motivering van voorlopige hechtenisbeslissingen	285
7.3	Rechterlijke besluitvorming inzake voorlopige hechtenis van minderjarigen	289
7.3.1	Een eerste illustratie: overwegingen van rechters in casus 'Jeffrey'	289
7.4	Bevelsbeslissing	294
7.4.1	Gevallen	294
7.4.2	Ernstige bezwaren	296
7.4.2.1	De ondergrens	297
7.4.2.2	Tijdsverloop: een glijdende schaal	298
7.4.2.3	'Magere' ernstige bezwaren: afwijzen of toch schorsen?	300
7.4.3	Gronden	302
7.4.3.1	Recidivegrond	304
7.4.3.2	'12-jaarsfeit' en de ernstig geschokte rechtsorde	311
7.4.3.3	Onderzoeksgrond	320
7.4.3.4	Vluchtgevaar	325
7.4.4	Anticipatiegebod	327
7.4.4.1	Anticiperen... waarop?	328
7.4.4.2	De verwachte strafmaat: richtlijnen en oriëntatiepunten?	329
7.4.4.3	Een 'pedagogische' benadering	330
7.4.4.4	Anticiperen op het anticipatiegebod	331
7.4.4.5	De interactie tussen voorlopige hechtenis en straf	334
7.4.5	Duur van het bevel	341
7.4.5.1	Maatwerk	341
7.4.5.2	Signaalfunctie	343
7.5	Tenuitvoerleggingsbeslissing	345

7.5.1	Schorsing van de voorlopige hechtenis	345
7.5.1.1	Uitgangspunt of onderzoeksplicht?	346
7.5.1.2	Schorsingsbeslissing	349
7.5.2	Schorsingsvoorwaarden	374
7.5.2.1	Soorten bijzondere voorwaarden	375
7.5.2.2	Maatwerk	382
7.5.2.3	Duur schorsingsvoorwaarden	387
7.5.3	Huisarrest	389
7.5.3.1	Voorlopige hechtenis thuis of in de justitiële jeugdinstelling?	389
7.5.3.2	Voorlopige hechtenis thuis of schorsen?	391
7.5.4	Nachtdetentie	395
7.6	Overige voorlopige hechtenisbeslissingen	399
7.6.1	Opheffing schorsing	399
7.7	Een analyse: vijf patronen in de rechterlijke besluitvorming	403
7.7.1	Interactie bevels- en tenuitvoerleggingsbeslissing	404
7.7.2	Verhouding voorlopige hechtenis en schorsing onder voorwaarden	406
7.7.3	Samenhang voorlopige hechtenisbeslissing en straftoemeting	408
7.7.4	Afhankelijkheid van instanties en voorzieningen	411
7.7.5	Pedagogische invalshoek	412
7.8	Tot besluit	415
8	DE DYNAMIEK TUSSEN DE PROFESSIONELE ACTOREN IN DE VOORLOPIGE HECHTENISPRAKTIJK	417
8.1	Inleiding	417
8.2	Officier van justitie	418
8.2.1	Rol van de officier van justitie	419
8.2.1.1	Toeleiding naar voorlopige hechtenistraject	419
8.2.1.2	Rol van officier van justitie tijdens voorlopige hechtenistraject	422
8.2.2	Vordering tot inbewaringstelling of gevangenhouding	425
8.2.2.1	Het besluitvormingsproces en de beschikbare informatie	425
8.2.2.2	Wettelijke criteria	428
8.2.2.3	Opportunititeit	435
8.2.2.4	Duur van gevorderde inbewaringstelling of gevangenhouding	439
8.2.3	Alternatieve tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis	440
8.2.4	Schorsing en schorsingsvoorwaarden	442
8.2.4.1	Standpunt van officier over schorsing	442
8.2.4.2	Standpunt van officier over schorsingsvoorwaarden	446
8.2.5	Opheffing van de schorsing	448

8.2.6	Voorlopige hechtenis en de strafeis	450
8.3	Advocaat	453
8.3.1	Rol van de advocaat	454
8.3.1.1	Toeleiding en rol tijdens voorlopige hechtenistraject	454
8.3.1.2	Taakopvatting advocaat in jeugdzaken	457
8.3.2	Verweer tegen vordering inbewaringstelling of gevangenhouding	461
8.3.2.1	Verdedigingsstrategie	461
8.3.2.2	Proceshouding	464
8.3.2.3	Afwijzen vordering	467
8.3.2.4	Schorsingsverzoek	476
8.3.2.5	Schorsingsvoorwaarden	480
8.3.2.6	Alternatieve tenuitvoerlegging	483
8.3.2.7	Duur van voorlopige hechtenis	484
8.3.3	Verweer tegen opheffing schorsing	486
8.3.4	Samenhang voorlopige hechtenis en straf vanuit verdedigingsperspectief	487
8.4	Raad voor de Kinderbescherming	490
8.4.1	Rol van de Raad	491
8.4.1.1	Vroeghulp en raadsonderzoek (IVS-2A)	491
8.4.1.2	Rapporteren en adviseren ten behoeve van de voorgeleiding	493
8.4.1.3	Rapporteren en adviseren ten behoeve van de raadkamerzitting	495
8.4.1.4	Raadsonderzoek (IVS-2B) en het strafadvies	498
8.4.2	Adviezen van de Raad	499
8.4.2.1	Advies over schorsing	499
8.4.2.2	Advies over schorsingsvoorwaarden	506
8.4.2.3	Advies over alternatieve tenuitvoerlegging voorlopige hechtenis	510
8.4.3	Trajectbenadering: voorlopige hechtenis, schorsing onder voorwaarden en straf	512
8.5	Jeugdreclassering	514
8.5.1	Rol van de jeugdreclassering	515
8.5.1.1	Toeleiding naar jeugdreclassering in voorlopige hechteniszaken	515
8.5.1.2	Informer en (pre-)adviseren bij voorgeleiding en raadkamer	517
8.5.1.3	Jeugdreclassering tijdens voorlopige hechtenis	518
8.5.1.4	Toezicht en begeleiding tijdens schorsing	524
8.5.2	Adviezen van de jeugdreclassering	527
8.5.2.1	Advies over schorsing	529
8.5.2.2	Advies over schorsingsvoorwaarden	537

8.5.2.3	Advies over alternatieve tenuitvoerlegging voorlopige hechtenis	540
8.5.3	Terugmelden voor opheffing schorsing	543
8.5.4	Hulpverleningstraject in een strafrechtelijk kader	546
8.6	Justitiële jeugdinstelling	549
8.6.1	Tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis in een justitiële jeugdinstelling	550
8.6.2	Het perspectiefplan en de samenwerking met ketenpartners	555
8.6.2.1	Het eerste perspectiefplan	555
8.6.2.2	Het tweede perspectiefplan	558
8.6.2.3	Perspectiefplannen en samenwerking met ketenpartners	559
8.6.3	Percepties over de functie en impact van tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis	564
8.6.3.1	Functie van tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis	564
8.6.3.2	Impact van tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis	567
8.6.4	Alternatieve tenuitvoerlegging: nachtdetentie	574
8.6.5	Informerende en adviserende rol justitiële jeugdinstelling bij raadkamer?	577
8.7	Voorlopige hechtenisbeslissingen als onderdeel van een dynamisch proces	578
8.7.1	Verschillende disciplines en invalshoeken: juridisch versus hulpverlening?	578
8.7.2	Dynamiek die stuurt richting toewijzing voorlopige hechtenis en schorsing	581
8.7.3	Dynamiek die bijdraagt aan het hulpverleningskarakter van de schorsing	583
8.7.4	Dynamiek die de samenhang tussen voorlopige hechtenis en straf versterkt	586
8.7.5	Dynamiek beïnvloed door (gebrekkige) informatie-uitwisseling en afstemming	590
8.8	Tot besluit	593
9	DE FUNCTIES VAN VOORLOPIGE HECHTENIS IN HET NEDERLANDSE JEUGDSTRAFRECHT	595
9.1	Inleiding	595
9.2	Voorlopige hechtenis als strafvorderlijk dwangmiddel	596
9.3	Voorlopige hechtenis als handhavingssignaal	598
9.4	Voorlopige hechtenis als bestraffende reactie	598
9.5	Voorlopige hechtenis ter bescherming van het welzijn van de minderjarige	601
9.6	Voorlopige hechtenis als kader om een 'diagnose' te kunnen stellen	602

9.7	Voorlopige hechtenis als kader voor 'bijsturing' van de minderjarige	603
9.8	Voorlopige hechtenis zet de toon in de jeugdstrafzaak	606
DEEL IV SYNTHESE		609
10	NAAR EEN RECHTMATIGE EN NIET-WILLEKEURIGE TOEPASSING VAN VOORLOPIGE HECHTENIS IN HET NEDERLANDSE JEUGDSTRAFRECHT; CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	611
10.1	Naar een beantwoording van de onderzoeksvraag	611
10.2	Kinder- en mensenrechtenconforme besluitvorming binnen het huidige wettelijke kader van voorlopige hechtenis van minderjarigen	612
10.2.1	'Bevelsbeslissing'	613
10.2.2	'Tenuitvoerleggingsbeslissing'	625
10.2.3	Beslissing over de opheffing van de schorsing	635
10.2.4	Belangenafweging	637
10.2.5	Motivering	638
10.3	Knelpunten op drie niveaus uitgelicht	640
10.3.1	Het wettelijke kader	640
10.3.1.1	Het schorsingsmodel	640
10.3.1.2	Gronden	648
10.3.1.3	Termijnen	649
10.3.2	Rechterlijke besluitvorming	651
10.3.2.1	Voorlopige hechtenis en straftoemeting	651
10.3.2.2	Pedagogische schaduwfuncties van voorlopige hechtenis	654
10.3.2.3	Gebrek aan transparantie	656
10.3.3	Stelsel en organisatie van instanties en voorzieningen	657
10.3.3.1	Beschikbare voorzieningen als alternatieven voor voorlopige hechtenis	658
10.3.3.2	Informatie-uitwisseling en afstemming tussen professionele actoren	660
10.3.3.3	Interne organisatie rechtbanken en parketten	662
10.4	Naar een nieuw model voor voorlopige hechtenis in het Nederlandse jeugdstrafrecht	663
10.4.1	De figuur van de 'voorlopige preventieve maatregel'	666
10.4.2	Continuüm van voorlopige preventieve maatregelen	666
10.4.3	Bevoegdheden en rollen van professionele actoren in het nieuwe model	668
10.4.4	Toepassingscriteria voor voorlopige preventieve maatregelen	670
10.4.5	Termijnen van voorlopige preventieve maatregelen	672
10.4.6	Wijziging van voorlopige preventieve maatregelen	674

10.4.7 Aanvullende verplichtingen bij voorlopige preventieve maatregelen	676
10.4.8 Verrekening van voorlopige preventieve maatregelen met de straf	676
10.4.9 Kinderrechtenconforme besluitvorming inzake voorlopige preventieve maatregelen	677
10.4.10 Reflecties op het model van voorlopige preventieve maatregelen	680
10.5 Conclusies	688
10.6 Slotbeschouwingen	689
10.6.1 De waarde van kinder- en mensenrechten	690
10.6.2 Toekomstig onderzoek naar besluitvorming in het jeugdstrafrecht: de grenzen over	692
10.6.3 Schurende paradigma's en de toekomst van het jeugdstrafrecht in Nederland	695
Appendix bij hoofdstuk 10: Concept-wettekst model van voorlopige preventieve maatregelen voor minderjarigen	697
NASCHRIFT	703
LITERATUUR	705
RECHTSPRAAK	731
OFFICIËLE PUBLICATIES	737
BIJLAGE 1: SELECTIE VAN RECHTBANKEN	741
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN BESLISSINGEN BIJ GEOBSERVEERDE VOORGELEIDINGEN EN RAADKAMERZITTINGEN	742
BIJLAGE 3: OPERATIONALISERING VAN KENMERKEN VAN GEOBSERVEERDE ZAKEN	743
BIJLAGE 4: OBSERVATIEFORMULIER RECHTBANKONDERZOEK	745
BIJLAGE 5: OVERZICHT VAN RESPONDENTEN INTERVIEWS	749
BIJLAGE 6: CASUS 'BART'	752
BIJLAGE 7: TOPICLIJST INTERVIEWS RECHTERS	755
SAMENVATTING	757
SUMMARY	765
DANKWOORD	773
CURRICULUM VITAE	775

Overzicht figuren, tabellen en schema's

Figuren:

Figuur 1.1: Voorlopige hechtenisbeslissingen in jeugdzaken; uiteenlopende belangen	8
Figuur 4.1: 'Tweelagige' voorlopige hechtenisbeslissingen	211
Figuur 10.1: Continuüm van voorlopige preventieve maatregelen	668

Tabellen:

Tabel 5.1: Cijfers over voorlopige hechtenis in justitiële jeugdinrichtingen (2012-2016)	214
Tabel 5.2: Uitstroom voorlopig gehechte jeugdigen (2014)	215
Tabel 6.1: Overzicht van geobserveerde voorgeleidingen en raadkamerzittingen per rechtbank	242
Tabel 6.2: Overzicht van geobserveerde voorgeleidingen en raadkamerzittingen naar type beslissing	243
Tabel 6.3: Kenmerken van geobserveerde voorgeleidingen en raadkamerzittingen	244
Tabel 6.4: Overzicht van het aantal interviews per actor per arrondissement/rechtbank	246
Tabel 6.5: Overzicht van respondenten van interviews, per organisatie (inclusief rolbeschrijving)	248

Schema's:

Schema 3.A: Het uit EHRM-rechtspraak gedestilleerde besluitvormings-schema voor voorlopige hechtenisbeslissingen van de nationale rechter	167
Schema 3.B: Het 'alternatieve' besluitvormingsschema voor beslissingen van de nationale rechter over de inzet van dwangmiddelen ten aanzien van minderjarige verdachten	169

Lijst met afkortingen

AA	Ars Aequi
ART	Agressieregulatietraining
BGJ	Besluit gedragsbeïnvloeding jeugdigen
Bjj	Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen
BooG	Beslissingsondersteuning onderzoek Geestvermogens
BOPZ	(Wet) bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
BTJ	Besluit tenuitvoerlegging jeugdstrafrecht
BW	Burgerlijk wetboek
CIZ	Centrum indicatiestelling zorg
DCI	Defence for Children International
DD	Delikt & Delinkwent
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
ECRM	Europese Commissie voor de Rechten van de Mens
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
ERJO	European Rules for juvenile offenders subject to sanctions or measures
EU	Europese Unie
EVRM	Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
FFT	Functional Family Therapy
FJR	Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht
GBM	Gedragsbeïnvloedende maatregel
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GW	Grondwet
HvJ	Hof van Justitie van de Europese Unie
ITB CRIEM	Intensieve Trajectbegeleiding Criminaliteit in Relatie tot de Integratie van Etnische Minderheden
ITB plus	Intensieve Trajectbegeleiding plus
ITB-er	Individueel trajectbegeleider
IVBPR	Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten
IVRK	Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
IVS	Inverzekeringstelling
JJI	Justitiële jeugdinrichting
JR	Jeugdreclassering
LIJ	Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen
LOVS	Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht
MAYSI-2	Massachusetts Youth Screening Instrument – Second Version
MDFT	Multi-Dimensional Family Therapy
MDO	Multidisciplinair overleg

MRC	Mensenrechtencomité
MST	Multi-System Therapy
MvT	Memorie van Toelichting
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
NJB	Nederlands Juristenblad
NJLP	Netherlands Journal of Legal Philosophy
OM	Openbaar Ministerie
OTS	Ondertoezichtstelling
PIJ	(Maatregel tot) plaatsing in een inrichting voor jeugdigen
PNAS	Proceedings of the National Academy of Sciences
PO	Persoonlijkheidsonderzoek
RC	Rechter-commissaris
ReM	Recht en Methode
RMThemis	Rechtsgeleerd Magazijn Themis
Rij	Reglement justitiële jeugdinrichtingen
RSJ	Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
SDQ	Strengths and Difficulties Questionnaire
SoVa	Sociale vaardigheidstraining
Sr	Wetboek van Strafrecht
Sv	Wetboek van Strafvordering
TvC	Tijdschrift voor Criminologie
VH	Voorlopige hechtenis
VIVJJ	Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd
VN	Verenigde Naties
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
VPM	Voorlopige preventieve maatregel
VWEU	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
Wet RO	Wet op de rechterlijke organisatie
ZSM	Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk (veelvoorkomende criminaliteit aanpakken)